

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Elišky Dvořákové: Determinanty zdraví a subjektivní délka života

Zdravotní stav populací vyspělých zemí závisí v dnešní době, vedle pokročilých lékařských technologií, zejména na péči o vlastní zdraví. Často jsou diskutovány determinanty zdraví jako např. obezita, kouření a konzumace alkoholu. Údaje o zdravotním stavu, respektive úmrtnosti na jedné straně a možných prediktorech na straně druhé se dnes získávají z výběrových šetření, včetně příslušných databází.

Předkládaná bakalářská práce Elišky Dvořákové je právě zaměřena na analýzu vztahu ukazatelů úmrtnosti, respektive zdravotního stavu a determinantů souvisejících s životním stylem. Práce má rozsah 80 stran a je rozčleněna do šesti kapitol včetně úvodu a závěru. Stěžejní je především pátá kapitola, ve které jsou prezentovány autorčiny analýzy.

V úvodu jsou vysvětleny cíle práce a vymezena exponovaná populace, tj. osoby ve věku 65 a více let. Na základě studia odborné literatury jsou pak nastíněny vstupní hypotézy. Pojetí zdraví není jednoduché, a proto autorka ve druhé kapitole věnované „Vnímání zdraví“ cituje řadu zdrojů. Rovněž zdravotní politika má svou nezastupitelnou roli při ovlivňování zdravotního stavu jednotlivých populací, která je správně v textu zmíněna. Subjektivní délka života založená na výpovědích o pocíťovaném zdravotním stavu je pak důležitým indikátorem kvality života. Třetí kapitola je věnována rozboru třech následně analyzovaných determinantů zdravotního stavu, kterému však předchází stručný přehled teorií věnovaných explikaci změn úrovně a struktur úmrtnosti. Všechny tři studované prediktory (BMI, kuřáctví a konzumace alkoholu) jsou ve třetí kapitole podrobně popsány včetně jejich možných dopadů na zdraví a specificky pro různé věkové kategorie. Ve své analýze autorka vycházela z několika mezinárodních datových zdrojů. Jednalo se o výběrová šetření EHIS a EU-SILC a dále o specifickou databázi provozovanou odbornou skupinou EUROHEX. Všechny tyto datové zdroje jsou v práci adekvátně popsány. Rok 2014 byl správně zvolen, neboť se jedná o poslední rok, kdy bylo realizováno šetření EHIS. Použité deskriptivní statistiky i metody regresního modelování jsou podrobně popsány ve čtvrté kapitole. Poslední součást této metodologicky zaměřené kapitoly představuje přehled zemí vybraných pro následnou hlubší analýzu.

Těžiště předkládané bakalářské práce je v kapitole páté, která obsahuje vlastní autorčiny výpočty a komentáře. První část této kapitoly je správně věnována deskriptivním charakteristikám zvolených ukazatelů ve vybraných evropských zemích pro populaci 65 letých a starších a odděleně pro muže a ženy. Následné modelování metodou vícenásobné regrese logicky vycházelo ze vztahu naděje dožití 65 letých, respektive naděje dožití 65 letých v dobrém zdravotním stavu jako závisle proměnných a prediktorů/determinant jako nezávisle proměnných. Autorka originálně rozdělila determinanty na „kladné“ a „záporné“ což umožnilo srozumitelnou a věcnou interpretaci příslušných regresních modelů. Modely přinesly zajímavé výsledky, rozdílné pro muže (vliv kuřáctví) a ženy (nadváha) na délku života 65 letých.

Hodnotíme-li předloženou bakalářskou práci Elišky Dvořákové jako celek, lze říci, že způsobem zpracování je na velmi dobré úrovni. Prakticky neobsahuje žádné chyby (pouze několik překlepů: str. 13, 36). Analýza přinesla některé nové poznatky. Práce je vyvážená vzhledem k rozsahu a obsahu teoretické a analytické části. Autorka zvládla nejen se dobře orientovat v odborné literatuře, ale také náročnější metody vícerozměrné statistiky. Bakalářská práce Elišky Dvořákové obsahuje všechny požadované náležitosti, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 15. 1. 2019

Prof. RNDr. Jitka Rychtaříková, CSc.

Str. 13 má být příčinou nikoliv příčinnou

Str. 36 zdrojem obr 1 nemůže být EU-SILC, ale EUROSTAT (databáze)